

ATOOMENERGIE

VII.

In het vorige artikel van deze serie hebben wij erop gewezen, hoe de ontwikkeling van de atoomenergie er toe moet leiden, steeds meer de controle over de productie aan de particuliere ondernemers te onttrekken en in handen van de staat te leggen. Op het ogenblik, nu de atoomenergie nog praktisch geen andere betekenis heeft dan als militair wapen, is deze tendens nog niet beslissend voor de industrie als geheel. Dit moet echter onvermijdelijk anders worden als werkelijk de atoomenergie ook betekenis zou krijgen als onderdeel van de „normale” productie.

In Amerika wordt de ontwikkeling van de atoomenergie geleid door de Atomic Energy Commission. Deze commissie heeft tot taak, het onderzoek te regelen voor de ontwikkeling der atoomenergie zowel voor oorlogs- als voor vredesdoeleinden. Zij neemt beslissingen ten aanzien van de uitvoering van grote projecten voor beide doeleinden. Hieronder vallen de grote installaties voor de zuivering van het uranium en de andere noodzakelijke grondstoffen, voor de scheiding van licht en zwaar uranium, de bouw van de uraniumzuil, de operatie van deze zuil voor de productie van plutonium, de productie van atoombommen, het op grote schaal bereiden van radio-actieve stoffen, de benutting van de door de zuil geleverde warmte-energie, de constructie van nieuwe atoomwapens. Hoewel verschillende onderdelen van deze processen aan particuliere ondernemingen zijn uitbesteed, worden zij allen volkomen gecontroleerd door de A.E.C. en gefinancierd door staatskapitaal. Geen enkele particuliere onderneming kan zich in deze zelfstandig maken daar deze slechts een deelproces uitvoert, dat zonder het verband met de overige onderdelen in de reeks onmogelijk wordt. En bovendien worden deze deelprocessen zelf uitgevoerd onder de strengst mogelijke controle en onder straffe militaire censuur. Geen meer volkomen en absolute macht van de staat is denkbaar, dan die verwezenlijkt is in de organisatie van de ontwikkeling der atoomenergie in Amerika.

Het is algemeen bekend, dat de organisatie van deze controle door de staat een groot strijdpunt is geweest. Tijdens de oorlog stond de ontwikkeling der atoomenergie uitsluitend onder militaire controle. Deze toestand leidde tot grote ontevredenheid onder de wetenschappelijke werkers, die in zo groot aantal bij deze ontwikkeling waren ingeschakeld. Zij voelden zich belemmerd in hun onderzoek door de veel te straffe en ondeskundige controle, door de onmogelijkheid zich op de hoogte te stellen van de gang van zaken in andere onderdelen van het proces. Zij voelden zich beperkt in hun vrijheid van onderzoek, van publicatie van resultaten en in eigen ontwikkelingsmogelijkheden. En niet in de laatste plaats verzetten zij zich tegen het ondraaglijke voortdurende toezicht op hun

persoonlijke handelingen en wensten zij de controle over de gang van zaken in dit grootse bedrijf. Hier, in de organisatie van de „atoomenergie”, komt voor het eerst duidelijk een nieuwe ideologie tot uiting, die bij deze technische leiders van het productieproces is gegroeid, n.l. de opvatting dat zij deze tak van industrie in zijn geheel moeten controleren en onder beheer hebben. Het is voor hen volkomen vanzelfsprekend, dat de atoomenergie niet door particuliere industrie kan worden ontwikkeld, zowel door de enorme omvang van zijn projecten, de enorme kapitalen die hierin moeten worden gestoken, zonder voorlopig winst af te werpen of zelfs zonder garantie voor winst in latere jaren, als door zijn gevaarlijke internationale en militaire aspecten. Zij verzetten zich echter, op de reeds genoemde gronden, tegen de directe militaire beheersing. Volgens hen zou een civiele controle in alle opzichten doelmatiger zijn en behoeft deze geen afbreuk te doen aan de ontwikkeling van de atoomenergie voor oorlogsdoeleinden, of aan de militaire geheimhouding. Integendeel, door de grotere bereidwilligheid die door de wetenschappelijke werkers aan de dag zou worden gelegd, zou de toestand ook in dit opzicht nog sterk kunnen worden verbeterd. Zo werd de A.E.C. ingesteld met het doel, „nieuwe en betere atoomwapens voor te bereiden, de productie van de atoombom op massa-basis uit te voeren en (maar dit komt in de laatste plaats) de toepassing van de atoomenergie voor vredesdoeleinden te bestuderen”. Door de A.E.C. is de controle op de atoomenergie overgegaan aan een commissie, waarin zijn vertegenwoordigd de Amerikaanse staat, de particuliere industrie, de banken, het militaire apparaat en de wetenschappelijke werkers. Men vat dit op als een systeem van „civiele controle” en het schijnt wel, alsof inderdaad het gehele proces hierdoor soepeler verloopt.

Men herinnert zich ook het verzet tegen het tot stand komen van deze commissie. Dit verzet ging uit van twee verschillende zijden. Aan de ene kant kwam het uit militaire kringen, die niets van hun volledige controle over dit zo belangrijke project wilden prijsgeven. In de tweede plaats kwam het van particuliere ondernemers, met name van de grote particuliere krachtcentrales, die de concurrentie van de atoomenergie met hun ondernemingen vreesden. Deze laatsten wilden het „particuliere initiatief” der grote ondernemingen een veel groter plaats inruimen. Met hand en tand verzetten zij zich tegen de benoeming van David Lilienthal, de vroegere directeur van de Tennessee Valley Authority, die met zijn stuwdammen een aantal der grote particuliere krachtmachtschappijen in het Zuiden had doodgeconcurrereerd. Lilienthal werd door Republikeinen en Zuidelijke Democraten beschuldigd van communistische sympathieën. Wat zich hier in werkelijkheid afspeelt is het verzet

der particuliere ondernemingen tegen de monopolisering van de industrie door de staat.

Nergens duidelijker dan in de ontwikkeling der atoomenergie wordt bewezen, hoe de absolute heerschappij van de staat over de productie een noodzaak is geworden voor het moderne kapitalisme. Het onderwerpen van deze tak van productie aan de ongeorganiseerde controle door het particuliere kapitaal is een onmogelijkheid. Geen onderneming, zelfs niet de grootste Amerikaanse trust, kan de ongetelde miljarden opbrengen, die hiervoor nodig zijn of kan het risico nemen van het volkomen verlies dezer miljarden, als de atoomenergie eens niet rendabel zou blijken. Geen staat ook kan de productie van het machtigste wapen, de atoombom en aanverwante producten, losmaken van zijn eigen dwingende controle. Waar de atoomenergie zich doorzet, maakt hij onvermijdelijk en in volstrekte mate een einde aan de privaatskapitalistische ontwikkeling. Waar de atoomenergie zich doorzet, wordt het staatskapitalisme noodzaak. Terecht zijn de grote particuliere ondernemingen in Amerika hiervoor bevreesd, terecht schreeuwen zij „communisme”, hierbij denkende aan Rusland. Terecht ook wijst de Amerikaanse regering op de noodzaak van de staatsheerschappij. Tep onrecht echter beweert zij, mede door de mond van Lilienthal, dat de „democratie” (naar officiële Amerikaanse opvatting) hierdoor niet in gevaar wordt gebracht. Want de auto-cratie van de staatsmacht zal door het feit dat zijn agenten (voorlopig) nog op „democratische” wijze worden aangewezen, niet ongedaan worden gemaakt, wanneer zijn controle over de industrie een absolute wordt.

VERGADERINGEN

Voor lezers en genodigden worden in de maand October in ENSCHEDE EN ZUPHEN bijeenkomsten belegd, waar als onderwerp aan de orde komt: De positie van de Nederlandse arbeidersklasse voor en na de wereldoorlog.

De bijeenkomst te Enschede wordt gehouden op Zondag 3 October 's morgens tien uur in hotel „Avion”.

De bijeenkomst te Zuphen vindt plaats op Zaterdag 2 October des avonds half acht in het Volkshuis.

Wij nodigen u allen uit deze bijeenkomsten bij te wonen.

„Arbeidersraden” in commissie?

Wil ieder die nog gebonden exemplaren van „De arbeidersraden” in commissie heeft, daarvan schriftelijk melding maken bij onze administratie Postbus 7046, Amsterdam-Zuid 11?

Bij voorbaat onzen dank.

ABONNEES OPGELET!

Het derde kwartaal staat voor de deur. U bewijst de administratie een grote dienst, door uw abonnementsgeld een dezer dagen over te maken. En het bespaart U de inruïngskosten. Storting op Postrekening Uitgeverij „De Vlam” 168797. Bedrag f 1.50 en als het kan iets extra's voor „Spartacus op de Vesuvius”.

9 OCTOBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No 40

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Amst. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te A'dam

DE LES VAN BERLIJN

Reeds tijdens de tweede wereldoorlog vonden besprekingen plaats tussen Amerika, Engeland en Rusland over de na de oorlog te voeren gemeenschappelijke politiek ten opzichte van de overwonnen landen.

Over de landen die door Rusland alleen bezet waren, rezen niet direct geschillen, hoewel de scheepvaart op de Donau eigenlijk al spoedig een struikelblok werd. Dat de samenwerking tussen Oost en West een desillusie zou worden bleek echter voornamelijk op de verschillende conferenties, die door de vier mogendheden gehouden werden, waar de politiek besproken werd, die in Duitsland en Oostenrijk door de bezetters gemeenschappelijk gevoerd zou moeten worden. De conferentie te Moskou belegd in Februari 1947 door de Grote Vier, had tot doel, te komen tot een gemeenschappelijke politiek in Duitsland. Een overeenstemming is toen niet bereikt.

Het bleek, dat Amerika, Engeland en Frankrijk politiek en economisch tegenover Rusland stonden. De verdeling van de wereld in twee vijandige blokken, begon zich toen reeds duidelijker af te tekenen. En terwijl Marshall in Moskou nog confereerde, richtte President Truman een boodschap tot het Amerikaanse congres, die aan duidelijkheid niets te wensen overliet. Truman vroeg 400 miljoen dollar voor hulpverlening aan Griekenland en Turkije, en richtte zijn aanval rechtsstreeks op de politiek van de Sowjet-Unie. De tegenstellingen traden steeds duidelijker aan de dag, de strijd om de wereldheerschappij tussen het Anglo-Amerikaanse en het Russische blok begon geleidelijk scherper vormen aan te nemen. En, terwijl beide partijen probeerden zoveel mogelijk gebieden onder hun invloedssfeer te brengen, Rusland op de Balkan, Amerika in West- en Zuid-Europa, terwijl in China en Griekenland de strijd in feite al met de wapenen gevoerd werd, werd in Nov. van vorig jaar nog weer een conferentie in Londen belegd om het Duitse probleem te bespreken. Het moest toen al voor iedereen, die de politieke gebeurtenissen gevolgd had, duidelijk zijn, dat op

deze conferentie geen overeenstemming tot stand kon komen.

De Verenigde Staten streven er naar om in die landen, die buiten het onmiddellijke machtsbereik van Rusland liggen, een politieke en economische afhankelijkheid te scheppen door het verstrekken van credieten en kapitaalsgoederen, zoals dit in het Marshall-plan vast vorm heeft aangenomen. Zij willen ook Duitsland bij de z.g. Marshall-landen voegen en zij hebben op de Londense conferentie de Russische rivaal duidelijk gemaakt, dat Bizonia, dus dat deel van Duitsland dat onder gemeenschappelijke bezetting van de Westelijke bondgenoten staat, in hun machtsgebied, door middel van het Marshall-plan, ingeschakeld zal worden. Geen wonder, dat weer geen overeenstemming met Rusland bereikt kon worden.

De politiek van de Westerse mogendheden in Duitsland was na de vorming van Bizonia er op gericht, die voorwaarden te scheppen, die het nodig had voor de inschakeling in de Marshall-landen. Dat betekent, dat het economische stelsel, hetzelfde moest zijn, als dat van de Westerse landen, en het bedrijfsleven dus in handen moest blijven van privaatskapitalistische maatschappijen. Naar een parlementaire Duitse regering werd gestreefd, die natuurlijk onder-toezicht van de bezettingsautoriteiten moest staan.

Het sluitstuk in deze hele politiek was de invoering van de Westerse Mark, waarvan de waardevastheid door Amerika werd gegarandeerd. Daarmee dwong Amerika het economische leven in West-Duitsland zich te richten naar de Dollar.

Wanneer we de gehele ontwikkeling van de politiek in het oog houden die Amerika en Rusland gevoerd hebben, met als doel de wereldheerschappij, dan begrijpen we, waarom beide partijen zo hardnekkig zijn in het Berlijnse conflict. Dan begrijpen we ook, dat in werkelijkheid de strijd veel verder gaat, dan de strijd om de Duitse hoofdstad. Immers, indien de Westmark als betaalmiddel in Berlijn erkend zou worden, zouden betalingen ook moeten geschieden naar de ge-

bieden om Berlijn, die Berlijn van grondstoffen en voedsel voorzien en die door Rusland bezet zijn. Het gevolg zou zijn, dat de Westmark langzaam in het Russische gebied zou doordringen, wat er toe zou kunnen leiden, dat het economische en politieke stelsel van de Marshall-landen uitgebreid zou worden tot het gebied achter „het stalen gordijn”.

Het gaat dus om de machtsstrijd tussen twee economische systemen, die samenwerking uitsluiten. In Amerika zijn het de enorme kapitaalsmonopolies, die de alleenheerschappij in hun productiegebied op eisen, en die Europa behoeven als afzetgebied voor hun productie en als beleggingsgebied voor hun aangroeiend kapitaal, wat dus tevens wil zeggen, dat zij de Europese arbeidersklasse in hun uitbuitingssfeer moeten betrekken. Zij behoeven in werkelijkheid de gehele wereld voor de uitbreiding van hun productieorganisatie, voor hun winstproductie. Die wereld moet vrij voor hen open staan. Maar overal waar Rusland zich vastgezet heeft, stuit dit oppermachtig kapitalisme op een gesloten economisch systeem, dat het gehele bedrijfsleven aan banden legt, ordent, wetten voorschrijft. Een systeem, waar de staatsbureaucratie de macht heeft, de uitbuiting organiseert en de productie beheerst.

Waar Rusland doordringt, wordt Amerika verdrongen. Het wordt een strijd om de macht, waarbij altijd één van de twee moet wijken. Geen enkel land kan op de duur beide systemen in zich verenigen.

De gebeurtenissen van de laatste tijd in Yoego-Slavië zijn hiervan wel het sprekendste bewijs. Yoego-Slavië is voor zijn industrialisatie op de invoer uit het Westen aangewezen. Het voert wel naar Rusland uit, maar Rusland kan niet in zijn behoeftes aan grondstoffen en kapitaalsgoederen voorzien. Maar Amerika is zeker niet van zins in een land een industriële opbouw mogelijk te maken, waarvan Rusland de vruchten zou plukken.

Wil Yoego-Slavië dus van het Westen de benodigde goederen blijven betrekken — en indien het dit niet doet, zou het economisch te gronde gaan — dan zal het zich aan de Russische invloed moeten onttrekken. Het zou zich dus ook politiek naar het Westen moeten oriënteren. Zoals we uit de persberichten van deze week

kunnen lezen, heeft Yoego-Slavië zich reeds los gemaakt uit de Kominform.

Voor Berlijn staan de zaken niet zo eenvoudig. Als de Westerse Mark in Berlijn zou gelden, zou de economische macht van de Marshall-landen in het Russische gebied doordringen. Berlijn heeft voor zijn toevoer van grondstoffen en levensmiddelen zowel het Westen als het Oosten nodig. Een compromis is hier niet mogelijk, omdat beide systemen elkaar uitsluiten. Ondertussen staat voor de Berlijnse arbeidersmassa een winter voor de deur, die een verschrikking zal worden. Het bedrijfsleven zal steeds slechter functioneren, wat dus een toename van de werkloosheid op grote schaal met zich meebrengt. Kolongebrek, voedseltekort zal door de luchtbrug die Amerika onderhoudt, niet kunnen worden opgeheven. Rusland heeft voorstellen gedaan die inhouden, dat het de vliegdiensdienst der allieerden zal bemoeilijken. De groten der aarde, of ze nu „Westers“ of „Oosters“ zijn, storen zich niet aan de ellende der massa's. De handhaving van hun macht is het enige, dat hun ter harte gaat.

Rusland zowel als Amerika zouden elk bereid zijn te trachten een massale nood te voorkomen. Maar bovenaan staat voor hen de machtskwestie. En of daardoor arbeidersgezinnen langzaam wegteren aan ondervoeding, is daaraan ondergeschikt. Zoals reeds aangetoond, het gaat ten slotte om de wereldheerschappij en in de vorige oorlog is het toch wel voor allen voelbaar geworden, dat in die strijd de machtigen meedogenloos zijn en als het moet hele bevolkingsgroepen offeren om hun doel te bereiken. De strijd om Berlijn, waar in de eerste plaats de Berlijnse proleten het slachtoffer van zijn, toont ons, dat zowel Rusland als Amerika de belangen van de werkende bevolking ondergeschikt maken aan hun politieke en economische doeleinden.

Dit gebeurt niet-slechts in de strijd om Berlijn, maar overal. Zowel binnen de naties als op wereldterrein zien we dat het arbeidersbelang moet wijken voor het kapitaalbelang.

Als de arbeidersklasse daarin berust, zal ze dit berusten bloediger en duurder moeten betalen dan ooit te voren. Nog is het tijd om de les van Berlijn te verstaan. Nog is het tijd voor de internationale arbeidersklasse om zich te verzamelen, eigen macht te vormen, en niet langer te berusten.

ABONNEES OPGELET

Het vierde kwartaal is aangebroken. U bewijst de administratie een grote dienst, door Uw abonnementsgeld een paar dagen over te maken. Een bijdrage voor Spartacus op de Vesuvius wordt daarbij buitengewoon op prijs gesteld.

Postrekening 168797 ten name Uitgeverij De Vlam, Postbus 7046, Amsterdam Zuid 2.

Belgische abonnees kunnen storten op de Postrekening van L. Victor, Spaarstraat 22 te Antwerpen, nummer der rekening 472420.

Vakcentrale of Strijdorganisatie

Het eerste landelijke congres der O.V.B. (16 en 17 October te Rotterdam) zal van grote betekenis zijn voor de verdere ontwikkeling van deze jonge organisatie. De afgevaardigden op dit congres zullen beraadslagen en beslissen over de principiële grondslagen en de daarmee in overeenstemming zijnde vorm van organisatie, die aan de O.V.B. zal worden gegeven. Het blijkt nu reeds, dat de meningen hierover nogal uiteen gaan, want het „ontwerp Statuten en Reglementen van het Algemeen Verbond van Bedrijfsbonden“, door de leiding der O.V.B. in „Nieuwe Strijd“ bekend gegeven, beoogt maar al te duidelijk de vorming van een nieuwe vakbeweging. Natuurlijk is het niet de bedoeling van de O.V.B. een vakbond te maken, die dezelfde politiek voert als de vakbonden bij het N.V.V. of de Christelijke en Katholieke Centrales aangesloten. Ook niet als de E.V.C., die aan de politieke leiding der Communistische Partij is onderworpen.

Maar toch is het Rotterdamse ontwerp ingesteld op een werkzaamheid van de organisatie, op het zelfde gebied, waar ook de oude vakbonden werkzaam zijn en waardoor deze hun hedendaags karakter

en maatschappelijke positie gekregen hebben.

Als de les, die ons de ontwikkeling van de oude vakbonden heeft gegeven, in de wind wordt geslagen en het oude welbekende vakbondswerk tot de eigenlijke werkzaamheden van de O.V.B. wordt gemaakt, dan is de eerste stap naar een nieuwe strijdbare arbeidersorganisatie meteen weer op niets uitgelopen. Daarom zal het reeds zo oude en toch altijd weer nieuwe vraagstuk, welke houding een strijdorganisatie der arbeiders tegenover de bekende, vakbondswerkzaamheden moet aannemen, in het middelpunt van de beraadslagingen op het aanstaande congres staan. De verdere ontwikkeling van de O.V.B. zal voornamelijk afhangen van de beslissingen, die hierover genomen worden.

In nauw verband hiermede staat de structurele opbouw van de organisatie. Want voor een goed deel is dat afhankelijk van de vraag, wie over de houding en het optreden van de organisatie kan beslissen, de centrale leiding, zoals in de oude vakbonden, of de leden.

De O.V.B. is ontstaan uit het verzet tegen het optreden der officieel erkende

Zaterdag 30 en Zondag 31 October a.s. wordt de herfstconferentie van de Communistenbond „Spartacus“ in Den Haag gehouden. Aangezien het laatste jaar de gehouden conferenties steeds ook toegankelijk waren voor belangstellenden, en wij voornemens zijn daarmee voort te gaan, komt het ons beter voor met de praktijk te breken om de voorafgaande discussie, over de aan de orde te stellen problemen, in het interne orgaan van de Bond te voeren. Wij willen dat voortaan zover mogelijk doen in het weekblad Spartacus. Wij geven daaraan voor het eerst hieronder uitvoering.

— 0 —

Vooraf nog een afzonderlijke opmerking over deze conferenties. Ruim een jaar lang werden nu bijna kwartaalsgewijs bondsconferenties gehouden. Voor een kleine organisatie als „Spartacus“ nog is, betekent dit drie maandelijks bijeenkomsten, zowel voor de leden, als de organisatie, financieel een zware belasting. Op den duur zullen we daarvoor zeker voorzieningen moeten treffen. Wij menen, daarover echter nu reeds tot de Spartacus-vrienden een enkel woord te moeten spreken. Het zo regelmatig beleggen van landelijke bijeenkomsten is geen luxe die wij ons permitteren en wij hopen, daarmee te kunnen blijven voortgaan. Onze organisatie is een beweging, die het Marxisme als een denkmethode, een methode tot ontleding van het kapitalisme, regelmatig hanteert. De voortdurende en snelle ontwikkeling van het kapitalisme maakt het noodzakelijk de gewonnen inzichten steeds weer te controleren, aan te vullen en zo nodig te herzien. Dit wordt ongetwijfeld, voor zover een klein weekblad dat mogelijk maakt, daarin gepoogd. Anderzijds dient ook in de werkgroepen en kernen daaraan grote aandacht te worden besteed en kan ook door een interne schriftelijke discussie daaraan worden gewerkt. Veel beter zelfs dan tot nu toe geschiedde. Maar daarbij blijft het gewenst, dat alle kameraden enige malen per jaar in staat zijn mondeling van gedachten te wisselen. De noodzakelijke vernieuwing van de arbeidersbeweging zal niet in de laatste plaats daarvan afhangen, of de marxistische stroming in de klasse in staat is beter inzicht en algemener aanvaarding van zijn denkmethode bij de strijdende arbeiders te waken. Onze regelmatige conferenties moeten in dit opzicht als zeer belangrijk worden gezien. Naast

De huidstructuur van het kapitalisme de wereldsituatie

een uitdrukkelijke opwekking aan de leden van de bond, om uitgaande van deze gedachte de conferenties bij te wonen, menen wij goed te doen, alle vrienden van „Spartacus“ op te wekken tot het bezoeken van de conferentie.

Terugkerende problemen.

Alle tot dusverre gehouden conferenties hielden zich, zij het vaak onder een wat andere titel, bezig met hetzelfde onderwerp, dat ook ditmaal weder aan de orde komt: De huidige structuur van het kapitalisme en de wereldsituatie. Uit het hieraan voorafgaande zal het duidelijk zijn, dat dit ook welhaast niet anders kan. Dat kan daarom niet eentonig worden, omdat wij ons steeds bezig houden met een zich ontwikkelende werkelijkheid. Wel werd soms, zoals nu, het totale probleem gesteld, terwijl andere keren een onderdeel aan de orde kwam, zoals de laatste maal, toen wij in het bijzonder bespraken „de werkwijze van de voorhoede in de ogenblikkelijke situatie, in het bijzonder ten aanzien van de revolutionaire strijdorganisaties van de klasse en de moeilijkheden daaraan verbonden“, maar steeds weer is het vaststellen van de algemene ontwikkeling daarbij een eerste. Omgekeerd wordt het nadeel, dat zo een algemene behandeling steeds onder tijd-tekort lijdt, weer opgevangen door latere deelsgewijze behandeling.

De structuur van het kapitalisme en de situatie.

Zo is ditmaal aan de orde het algemene onderwerp: De structuur van het kapitalisme en de wereldsituatie. Dit is daarom noodzakelijk, omdat er in het bijzonder met betrekking tot West-Europa sprake is van politieke wijzigingen. Deze moeten daarin worden gezocht, dat de afhankelijkheid van de West-Europese landen van de Verenigde Staten van Noord-Amerika zo groot blijkt, dat er van een eigen politiek van wederopbouw geen sprake meer kan zijn. Na het beëindigen van de directe

vakbonden, die eensgezind zijn met de ondernemersbonden en de regering en die hun voornaamste taak zien in het breken van de strijdwil der arbeiders. Het is niet mogelijk geweest om in het raam van de organisatie der oude vakbonden aan deze politiek der leiding verzet te bieden. Een jarenlange praktische ondervinding heeft geleerd, dat de leden van een vakbond niet in staat zijn de politiek der leiding te bepalen, of ook maar te beïnvloeden. Steeds weer wordt, als de arbeiders in de bedrijven tegen de wil van de vakbondleiding in strijd gaan, die ondervinding bevestigd. De leiding keert zich tegen de arbeidersstrijd en het is nog niet mogelijk geweest, dat de leden de beheersende positie der leiding aan het wankelen konden brengen. Zelfs in de E.V.C., die zich in het algemeen niet tegen de arbeidersstrijd keert, maar waar de leiding een politiek voert, die bepaald wordt door de door Moskou ingegeven Stalinistische bedoelingen, hebben de leden geen macht over de organisatie.

De O.V.B. en zeker het aanstaande congres, staat onmiddellijk voor dit vraagstuk; namelijk te komen tot een organisatie, waarin de leden, dus de in haar georganiseerde arbeiders zelf, de politiek en het doen en laten in de organisatie bepalen. Als het niet lukt, daartoe te komen,

bevindt zich ook de O.V.B. in een doodlopende slop. Zij heeft zich dan de taak om een nieuwe strijdbare arbeidersbeweging te bevorderen van het begin af, afgesloten. Want de strijd van de arbeiders kan allen van henzelf uitgaan en de noodzakelijke organisatie van de strijd moet ook in hun handen blijven.

Het „Ontwerp grondslagen van organisatie van het Verbond van Onafhankelijke Bedrijfsorganisaties“, door de afdeling Amsterdam ingediend, is voornamelijk hierop gericht. Het gaat uit van het inzicht, dat de structuur van de organisatie mede beslissend is over de gang van zaken in het gehele verbond. Het ontwerp ziet in de onafhankelijke organisaties per bedrijf, waarin de arbeiders zelf werken en waarmee zij zelf strijden, de beste waarborg voor het tot leven komen van de wil der arbeiders. Daarom moeten deze bedrijfsorganisaties zelfstandig zijn. Het leven er in, moet de grondslag zijn van de geheel organisatie en het verbond van deze bedrijfsorganisaties heeft alleen tot taak, de beslissingen, daar genomen, tot een gemeenschappelijk optreden te maken. Als de O.V.B., of welke naam de organisatie ook mag krijgen, deze weg op gaat, komt een nieuwe strijdorganisatie, waarin de strijdwil en overtuigde medewerking der arbeiders tot leven kan komen. De beslis-

quanties, die ook meebrengen, dat de uitbuitingspolitiek tegenover de arbeidersklasse bepaalde wijzigingen moest ondergaan. Zonder daarop momenteel verder in te gaan, stellen wij vast, dat wij ons hieromtrent dus opnieuw moeten beraden.

Het Oostelijk blok.

Kan men in dit opzicht vaststellen, dat er bij de imperialistische tegenstanders van Rusland sprake is van grotere gelijkgerichtheid, het laatste jaar hebben zich in het Rusland-blok duidelijke verschijnselen in omgekeerde richting vertoond. Wel heeft de Stalinistische staatsgreep in Tsjecho-Slowakije dit land sterker aan Rusland verbonden, waarmee overigens de economie van dit eerste land zeker nog niet als geheel op Rusland georiënteerd mag worden beschouwd, maar anderzijds deden zich allerlei verschijnselen voor, waaruit bleek, dat het gelijkrichten van de economie der Oost-Europese staten met dat van Rusland, grote moeilijkheden ondervond. Wij wijzen in dit verband op de gebeurtenissen in Yoego-Slavië, welks regering zo juist heeft besloten tot een (van Rusland) onafhankelijke politiek. In meerdere of mindere mate worstelt Rusland ook in de andere Oost-Europese staten met soortgelijke problemen. Deze vinden allen hun grond in de omstandigheid, dat Rusland deze landen in hun industriële ontwikkeling niet kan bijstaan, deze ontwikkeling mogelijk zelfs op vele punten tegengaat. De moeilijkheden van alle Europese landen om tot minder ongunstige handelsbalansen te komen, liggen daarom in Oost-Europa nog sterker dan in het Westen, waar althans Amerika dit nu mede wil helpen bevorderen. Of het dit kan, is een tweede zaak.

Het aansnijden van het probleem der al of niet sluitende handelsbalansen, werpt nog andere problemen voor ons op, waarover wij direct zullen spreken.

Wij willen dit onderdeel besluiten met de opmerking, dat de gebeurtenissen in en met betrekking tot Berlijn met dit alles zijn verweven. Zij houden verband met de uitvoering van het Marshall-plan, dat beoogt zoal niet geheel Duitsland, dan toch het industriële Westen van dat land bij de Westelijke Unie in te schakelen. Daardoor is de internationale toestand buitengewoon ernstig geworden.

(Wordt vervolgd).

singen van het congres op dit gebied zijn van even verstrekkende betekenis als die ten opzichte van het eerstgenoemde vraagstuk.

In het voorbijgaan merken wij nog op, dat indien de A'damse voorstellen door het congres zouden worden aanvaard, daarmee nog niet een bedrijfsorganisatie zou zijn geboren, als door Spartacus wordt bedoeld, wanneer zij het heeft over de toekomstige bedrijfsorganisatie, die immers wordt gezien als het organisme van alle in het bedrijf werkzame arbeiders, aan wie alle macht in het bedrijf door de zelfbeweging der arbeiders zou toevallen.

In elk geval staat vast, dat de Amsterdamse voorstellen positief uitgaan van de onmogelijkheid, dat de O.V.B. zich tot een nieuwe betekenisvolle vakcentrale ontwikkelt en van de onwenselijkheid, dat zij dit poogt te doen. Het is op zichzelf verheugend, dat de Amsterdamse O.V.B.-kameraden uitdrukking hebben gegeven van hun inzicht en verlangen om te bouwen aan een strijdorganisatie, die gebaseerd zal zijn op het zelf-doen en zelf-beheersen door de arbeiders, waarbij ook werd begrepen, dat tussenvormen niet mogelijk zijn.

Straks komen op het congres de vertegenwoordigers van de verschillende plaatselijke organisaties bijeen, om deze, hier door ons heel in het kort aangesneden, problemen te bespreken en beslissingen te nemen. Wij zijn er van overtuigd, dat zij allen voor die nieuwe zienswijze veel meer open zouden staan in een tijd van grote massale arbeidersstrijd, met revolutionaire inslag. Helaas zijn de omstandigheden op het ogenblik niet zo. De strijdwil der arbeiders komt voorlopig nog alleen hier en daar en na verloop van langere tijd tot uitdrukking, als ze door de nood gedreven toch in strijd gaan. De daarbij dan betrokken arbeiders zien op zulke momenten de noodzaak van eigen organisatie in; organisatie die hun in de strijd als het noodzakelijkste wapen kan dienen. Maar telkens weer constateren wij nog, dat zij na de strijd zich weer schikken in de straffe ordening, die hen door de heersende machten met de oude vakbonden wordt opgelegd. In de O.V.B. is ongetwijfeld ook deze tendens nog bij een belangrijk aantal leden aanwezig. In welke mate dat het geval zal zijn, dat moet dit eerste congres uitwijzen.

Het bekende kleine vakbondswerk, dat er voor zorgen zal dat aan de arbeiders ten goede komt, wat hen door contracten, wettelijke bepalingen enz. wordt toegestaan, spreekt nog sterk tot de magere verbeelding van talloze arbeiders, in het bijzonder in tijden dat er geen strijd op de dagorde staat. Onder zulke omstandigheden verkrijgt de bekende vakbondspolitiek en praktijk weer grote invloed. Zulke verhoudingen wekken dan het verlangen naar samenwerking met ondernemers en regeringsorganen. Doch dit alles is kennelijk vijandig aan de arbeidersstrijd. Grote groepen kunnen zich dan niet aan deze, door alle machtsmiddelen gesteunde druk onttrekken. Hun denken en hande-

ATOOMENERGIE

De enige wijze waarop de wereld tot nu toe heeft kunnen kennis maken met de atoomenergie, is door middel van de bommen van Hiroshima, Nagasaki en Bikini. En de discussies over het toekomstige gebruik van deze energie in oorlog of in vrede, draaien allemaal om zijn gebruik in de atoombom. Toch moest het duidelijk zijn, dat deze eerste toepassingen slechts een zeer onvoldoende indruk kunnen geven van de mogelijkheden, die in de toekomst kunnen worden verwezenlijkt.

De gedachte aan de mogelijkheid van een atoombom is eerst in de jaren 1938-1939 naar voren gekomen. Ook in de wereld der natuurkundigen was vóór die tijd deze mogelijkheid nog niet bekend. Wel wist men, hoe de electrisch ongeladen neutronen zonder hindernissen in atoomkernen konden doordringen en hierin radicale omzettingen teweeg konden brengen. Ook wist men, dat in deze processen naar verhouding zeer grote hoeveelheden energieën konden worden vrijgemaakt. Maar hun toepassing op grote schaal stuitte af op de onmogelijkheid over grote hoeveelheden neutronen te beschikken. Deze moeilijkheid werd eerst overwonnen, toen men in de splijting van uranium een proces ontdekte, waarbij meer neutronen werden vrijgemaakt dan verbruikt. Het gaat hier als met een verbrandingsproces, waarbij eerst een zekere beginwarmte aanwezig moet zijn om het te ontsteken. Is dit begin er eenmaal, dan kan verder de warmte die bij de verbranding vrijkomt, deze aan de gang houden.

Toen eenmaal de principiële mogelijkheid van de atoombom was begrepen, was zijn verdere ontwikkeling een kwestie van slechts korte tijd. Natuurlijk was zijn constructie niet mogelijk geweest zonder geweldige industriële inspanning die de

Verenigde Staten daaraan, ten koste van miljarden dollars hebben gewijd. Het z.g. Amerikaanse monopolie van de atoombom is dan ook geen monopolie van kennis of wetenschap, want de voorbereiding van deze uitvinding heeft bijna geheel op Europese bodem plaats gevonden. Het monopolie van de atoombom kan slechts bestaan als monopolie van productievermogen, want andere geheime, dan enige bijzondere technisch grepen bestaan niet. Ieder land, dat tot een soortgelijke industriële inspanning als de Verenigde Staten in staat is, kan in even korte tijd de atoombom ook produceren.

Deze toestand wordt misschien niet door het grote Amerikaanse publiek, maar stellig door de deskundigen begrepen en er is van deze zijde herhaaldelijk gewezen op de betrekkelijkheid van het Amerikaanse „monopolie”. In deze kringen spreekt men dan ook uitsluitend over een „voorsprong” van Amerika en voortdurend hamert men erop, dat deze voorsprong slechts kan worden behouden, wanneer Amerika zijn onderzoekingen en productie met maximale krachtsinspanning voortzet. Zoals vanzelf spreekt, maakt deze omstandigheid het gebruik van de atoomenergie voor vredesdoeleinden volkomen onmogelijk, tenzij als bijproduct van de oorlogsproductie. In het programma van de Atomic Energy Commission komen deze toepassingen voor de vrede in de allerlaatste plaats.

Hoe het precies staat met de verdere ontwikkeling van de atoomenergie voor oorlogsdoeleinden is natuurlijk niet bekend. Tegenover de Russische bewering, dat dit land de atoombom reeds bezit, staat de Amerikaanse bewering, dat het monopolie nog niet is doorbroken. Voor het grote publiek is er geen mogelijkheid

len wordt er veelal door bepaald. Maar het is duidelijk dat een dergelijke politiek zich niet onderscheidt van die van de reeds bestaande organisaties en onder die omstandigheden is het een illusie te verwachten, dat de kleine O.V.B. tegenover haar concurrenten zich zal kunnen ontwikkelen. En, zoals gezegd, wanneer zij dit laatste wel zou kunnen, dan kan er toch geen organisatie uit groeien, die zich wezenlijk onderscheidt van die nu reeds gevestigde vakcentrales.

Ondertussen is die gespletenheid in de arbeidersmassa aanwezig. Naast de grote massa, die nog met oude begrippen rondloopt, ontstaan echter kleinere of grotere groepen van arbeiders, die het noodzakelijke nieuwe gaan begrijpen. Deze gespletenheid zal ook op het congres van de O.V.B. ongetwijfeld op de ene of andere wijze tot uiting komen. De voorstellen van de leiding te Rotterdam getuigen op duidelijke wijze van de illusie, om tegelijkertijd vakbeweging en strijdorganisme te willen zijn.

Wij beseffen ten volle, dat de O.V.B.-arbeiders in de bestaande toestand waarin vooral geestelijk de massa zich nu bevindt, niet in staat zullen zijn een machtige strijdorganisatie te vormen. Wij mogen slechts hopen, dat zij dit ook zelf zullen inzien. Immers, wanneer zij dit beseffen, dan zullen zij trachten hun nieuwe organisatie zodanig te bouwen, dat ze een voorbeeld voor de massa der arbeiders is van zelf-organisatie op de grondslag der bedrijven. Dan zullen zij dit nieuwe verbond naast strijdorganisatie ook willen doen zijn propaganda-organisme voor de nieuwe vormen van strijd, die de klasse behoeft. En dan kan de nieuwe organisatie een belangrijke taak onder de Nederlandse arbeiders vervullen.

Nogmaals, dat de Amsterdamse makers dit inzagen, stemt tot grote voldoening. Laten wij hopen, dat zij vanuit het gehele land daarbij stevige steun zullen ondervinden, opdat de O.V.B. die weg zal gaan.

te weten te komen, wie hierin gelijk heeft, voordat de bommen van de nieuwe wereldoorlog boven onze hoofden losbarsten. Het onderscheid tussen beide beweringen is echter slechts een verschil in tempo.

Officiële Amerikaanse verklaringen over de verdere ontwikkeling van de atoomenergie zijn, zoals vanzelf spreekt, van een uiterste vaagheid. En zelfs van deze vage beweringen weet men niet, in hoeverre zij aan de werkelijkheid beantwoorden, of propagandistische groot-spraak zijn. Toch is het goed, deze beweringen even de revue te laten passeren aan de hand van hetgeen over de fysieke grondslagen van de atoomenergie in het algemeen bekend is.

In de laatste jaren zijn drie soorten verklaringen afgelegd:

1. Er zou een nieuw soort atoombom zijn ontwikkeld, tien tot duizendmaal sterker dan de bestaande.
2. Een geheel nieuw atoomwapen, dat met de atoombom zelf niets uitstaande heeft, zou zijn ontwikkeld.
3. De productie van atoombommen zou thans „in serie” plaats vinden.

Wat de laatste bewering betreft, werden door de Amerikaanse pers schattingen gemaakt, dat de productie thans ongeveer twee atoombommen per week zou bedragen. Men kan gemakkelijk nagaan, dat dit aantal aan de voorzichtige kant moet zijn geschat. Bij de productie van plutonium, dat thans ongetwijfeld als de grondstof van de atoombom is aangenomen, komt een grote hoeveelheid energie vrij, die als maatstaf voor de snelheid van productie kan worden gebruikt. Hoewel geen nauwkeurige cijfers zijn gepubliceerd, kan men nagaan, dat een productie van twee bommen per week overeenkomt met een arbeidsprestatie van ongeveer een half miljoen Kilo Watt. Stellig is men hier nog lang niet aan het eind van de mogelijkheden.

(Wordt vervolgd)

Vergaderingen

Zaterdag 23 October in Zutphen, aanvang half acht.

Zondag 24 October in Enschedé voor de Twentsche vrienden, aanvang 's-morgens 10 uur.

Wij nodigen alle Spartacus-vrienden en belangstellenden uit deze bijeenkomsten te bezoeken.

Bijwonen Herfstconferentie

U vindt in dit nummer de eerste beschouwing over het op de conferentie te den Haag te behandelen onderwerp. Vrienden van Spartacus die deze bijeenkomst willen medemaken, kunnen zich daarvoor opgeven. Hagnaars bij Jac. Rijpkema, Stortenbekerstraat 7, aldaar; anderen aan het adres Spartacus, Postbus 7046, Amsterdam Zuid 2.

Ook van bondsleden en kernen wordt bericht ingewacht aan het laatste adres.

16 OCTOBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No 41

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f. 1.50 bij vooruitbet. Litg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te A'dam

OORLOG OF VREDE?

Wie beslissen er over?

Toen de tweede wereldoorlog nog in volle gang was, beloofden Roosevelt en Churchill de mensheid, dat na deze oorlog de duurzame vrede een feit zou worden. Deze belofte werd vastgelegd in het Atlantisch Handvest, en de Verenigde Naties moesten zorgdragen, dat de artikelen vervat in dit Handvest nageleefd zouden worden.

De Tweede Wereldoorlog behoort tot het verleden, maar..... de derde staat voor de deur. Ondanks het Atlantisch Handvest, ondanks Verenigde Naties en Veiligheidsraad. In diplomatenkring wordt het onverbloemd gezegd, de kranten schrijver er over. Een artikelje in Het Parool van 8 October over de Berlijnse kwestie eindigt met de woorden: „Maar Amerika is nog niet klaar; Vandaar, dat de koude oorlog nog wel even (vet van Spartacus) zal worden voortgezet.”

Hoe denken de arbeiders daarover? Hoe denken de „gewone mensen” daarover? Kortom hoe denken zij daarover, die in feite de oorlog voeren moeten, wier huizen en levens straks weggebombardeerd zullen worden, die de wapens moeten hanteren en de „heldendood” mogen sterven? Zij lezen de kranten, zien de journaals in de bioscopen, horen de radio-berichten en laten zich reeds inschakelen in een der beide fronten. O, als je ze hoort praten, willen ze geen oorlog, werkelijk niet. „We hebben genoeg gehad in de vorige oorlog, we zitten nog met de brokken en „daar breng ik mijn kinderen niet voor groot” horen we zeggen. Maar zo'n gesprek eindigt meestal met de woorden: „Laten we hopen, dat hij niet komt”. In dat „laten we hopen” zit al de berusting, als hij komt. Ze hopen maar, meer kunnen ze niet doen.

Er is een verlamd gevoel van onmacht over de mensen. Als een loodzware dreiging, hangt de komende oorlog in de

lucht. Het drukt op de mensen, ze hopen, dat het niet tot een uitbarsting zal komen, maar ze kunnen die hoop nergens mee voeden. De komende oorlog wordt gezien als een naderend onheil, dreigend en onafwendbaar.

Is deze oorlog werkelijk onafwendbaar? Zijn wij mensen werkelijk zo onmachtig? Kunnen we niets anders doen, dan maar afwachten, wat de Groten over ons beschikken? Hebben werkelijk enkele machten het levenslot van miljoenen mensen in handen? Millioenen, die niets liever willen dan in werkelijke vrede leven en werken. Deze miljoenen hebben geen machtsbegeren, hebben geen belang bij oliegebieden, koffie-, rubber- of suikeraandelen. Hun lot zit vastgeknepen tussen de kapitaalsmachten, voor hen geen levensvreugde, geen zorgeloosheid, maar angsten voor de toekomst.

Zoals het er nu voor staat in de wereld, beschikken de mensen niet over hun eigen leven, en over dat van hun kinderen. Zelfs in het dagelijks leven moeten we ervaren, dat we zelf niets te zeggen hebben. Onze woongelegenheden, onze kleding, ons verbruik wordt door de overheidsorganen vastgelegd. Om te verhuizen moet je vergunning hebben, om je ergens te vestigen dito, zonder toestemming van het arbeidsbureau kan geen arbeider van werkgever veranderen, zonder toestemming van de minister mogen de lonen niet verhoogd worden, prijzen worden door de regering vastgesteld, het verbruik van de arbeiders wordt door een geraffineerd prijs- en distributiestelsel nauwkeurig geregeld, hij kan niet meer verbruiken dan hem van bovenaf wordt toegemeten.

De arbeiders van hoofd en hand moeten een steeds zorgelijker bestaan voeren, hun belangen moeten steeds opnieuw wijken voor die van de imperialistische machten. We hebben af vaker in deze kolom-

men uiteengezet, dat de wereld verdeeld is tussen twee kapitaalsmachten, die om de wereldheerschappij vechten. Het is deze belangenstrijd die het gehele maatschappelijke leven beheerst. En de arbeiders die de ruggegraat vormen van het gehele economische leven, zijn mede-ingeschakeld, of ze willen of niet. Hier aan het Westelijk front, ginds aan het Oostelijk.

De mensen voelen wel de dreiging van de naderende oorlog, maar over het algemeen begrijpen ze niet, dat ze nu materieel, door gedwongen verbruiksbeperking, en ideologisch door de voorlichting van pers en radio, reeds ingeschakeld zijn in een der beide fronten. Ze begrijpen niet, dat waar de kapitaalsmachten zich kortstichtig voorbereiden op de derde wereldoorlog, de gehele maatschappelijke productie daarop ingesteld moet zijn. Dat dus de verbruiksbeperking een noodzakelijk gevolg is van de oorlogseconomie, want waar de productie voor de bewapening zo groot mogelijk moet zijn, daar moet vanzelf de productie voor de consumptie zo laag mogelijk gehouden worden.

Zolang de arbeiders dit niet inzien, zijn zij onmachtig een oorlog te verhinderen. Gaan zij echter begrijpen, dat de oorlog een gevolg is van de tegenstelling, voortkomend uit de kapitalistische productiewijze zelve, dan zullen zij tot het inzicht komen, dat ze niet hoeven te berusten, dan zullen ze zien wie de werkelijke machten zijn. Want dan weten ze, dat dit hele stelsel van winstmaken en uitbuiten slechts kan bestaan door hun arbeidskracht. En dan begrijpen ze, dat waar ze hun arbeidskracht weigeren te geven, dat daár het verzet tegen de oorlog geboren wordt, dat daar de kracht gaat groeien, die een oorlog verhinderen kan.

De regeringen van alle landen voeren de politiek, die hun wordt voorgeschreven door de grote rivalen. In de door Rusland beheerste gebieden voeren ze de Russische politiek, in de landen die door middel van het Marshall-plan aan de Dollar gebonden zijn, de Amerikaanse politiek. Deze politiek is er op gericht, zoveel mogelijk winst te maken, opdat het kapitaal zich kan uitbreiden en sterk ma-